

Müfettiş *Alişir* Beyfendiye

1 - Müfettiş 15 Teşrinisani Cumartesi gününden itibaren İstanbul, İzmir ve Edirne mintakalarında faaliyete geçecekler ve maarif idareleriyle orta tahsil müesseselerini teftiş edeceklerdir.

2 - Ali Canip, Harun, Besim ve ekrem Beyler İstanbullu ; kadri ve Reşat Şemsettin Beyler İzmir; Bedri ve Hasan Âli Beyler Edirne Mintakalarında çalışacaklardır.

3 - Salih Zeki Bey kendisine tebliğ edilen emre tevfikân Samsun, Amasya, Tokat ve Sivas müesseselerini görecek; Ahmet Hikmet Bey İstanbul mintakasındaki muallim mekteplerinin tedrisî ve terbiyevî vaziyetlerini teftiş ve ilk tedrisat müfettişlerinin mesailerini tetkik edecektir.

4 - Selim Sırrı Bey, İstanbul mintakasındaki mekteplerin beden terbiyesi faaliyetlerini , Doktor Nebil bey de Salih Zeki Beyin refakatinde Sivas mintakası ve Samsun mekteplerinin sıhhat işlerini tetkik edeceklerdir. Ahmet Tevhit Bey, Sivas havalisinden Türk Abidelerini tetkik edecek olan Darülfünunun müderrislerinden Müsyö Gabriyele refakat edecek ve bu arada bu mintakanın kütüphane işleriyle meşgul olacaktır.

5 - Müfettiş Beyfendilerin azamî iki buçuk ay zarfında vazifelerini ikmâl ederek merkezlerine dönmeleri ve 15 Şubata-kadar teftiş ettikleri müessesata ait bütün raporlarını Vekâlete göndermiş olmaları icap eder.

6 - Maarif idarelerinin ve mekteplerin teftişinde umum müdürlüklerlüklerce ehemmiyetle tetkiki arzu edilen cihetler merbut muhtıralarda tespit edilmiştir.

7 - İnfikâk ve muvasalat tarihlerinin muntazaman riyasete bildirilmesi lâzımdır.

Hangi daire evrakına cevap teşkil ettiğinin tasrihi rica olunur.

8 - Bir mahalde her hangi bir sebep dolayısıyla ikameti temdit etmek icap ediyorsa bu sebep de bildirilmelidir.

9 - Bir şehirden ayrılmadan evvel o şehirdeki mekteplere ait teftiş raporları postaya verilmiş olmalıdır.

10 - Mekteplerin teftişlerinde tedris ve terbiye faaliyetlerinin 27 /9/1930 ve 3/10/1930 tarihli Vekâlet tanimlerinde tespit edilen esaslara ne derece tevafuk ettiği araştırılmalıdır.

II - Teftişatın ne tarzda cereyan edeceği talimatnamenin vazife ve selâhiyet faslındaki maddelerde gösterilmiştir. Bu maddeler ehemmiyetle nazarı dikkate alınmalıdır.

12 - Maarif idarelerinin teftişi esnasında İlk Tedrisat Umum Müdürlüğünce tetkiki talebedilen hususattan maada maarif müdürleri ve ilk tedrisat müfettişleri hakkında da malûmat toplanacaktır:

A - Maarif müdürleri hakkında

- 1 - Maarif müdürünün ilmî ve meslekî kıymet ve kifayeti.
- 2 - " " idarî işlere derecesi vakufu, idare sahasında gösterdiği faaliyet ve elde ettiği neticeler .
- 3 - Maarif müdürünün Vilâyette ilk tahsil hayatının inkişafı ve terekkesi hususunda ittihaz ettiği tedbirlerin kıymeti.
- 4 - Meslekdaşlar karşısında vaziyeti, onlar üzerindeki mufuz ve tesirinin derecesi.

5 - Meslek muhiti haricinde bıraktığı tesir.

B - İlk tedrisat müfettişlerinin ilmî seviye ve meslekî kifayet derecesi.

- 2 - Teftiş programı ve bu programın sureti tatbiki.
- 3 - Teftişatın, talimatname ve rehberlere uygunluğu.
- 4 - Müfettişler tarafından teftiş defterine kaydedilen mütalaaların kıymeti.

5 - Teftiş raporlarının kıymeti, bu raporların zamanında verilip verilmediği .

6 - Raporlar üzerine cereyan eden muamele .

7 - Müfettişlerin meslekdaşları arasında mevkileri.

8 - Müfettişlerin meslek muhiti haricinde bıraktıkları tesir.

13 - Yukarıdaki maddeler hakkında muallimlerden ve ya meslek muhiti haricinden malûmat toplanırken çok ihtiyatlı davranmak maarif müdürleri ve ilk tedrisat müfettişlerinin nüfuz ve itibarlarını kesrecek hareketlerde bulunmaktan çekinmek lâzımdır.

14 - Vekâlet müfettişleri eşhas hakkında verecekleri hükümleri kuvvetli ve muknâ deliller ve vesikalara ibtina ettirmeğe dikkat etmelidirler.

15 - İlk tahsil faaliyetlerinin tetkikinde maarif müdürünün izahatı ve ilk tedrisat müfettişlerinin raporlarıyla iktifa edilme-yerek şehir dahilinde bir kaç ilk mektebin ziyaret olunması muvafıktır.

16 - Teftişe başlanmadan evvel müfettişlerin memur edildikleri mintakalarda daha evvel teftişatta bulunan arkadaşlarının malûmatına müracaat etmeleri ve hattâ onların Vekâlete gönderdikleri rapor müsveddelerini gözden geçirmeleri faydalı olur.

17 - Mekteplerin idari işleri ve terbiyevi vaziyetleri evvel-den tespit edilecek bir plân dairesinde müştereken; tedrisat da ihtisasa göre, ayrı ayrı teftiş edilecektir.

18 - Mekteplerin bina ve müstemilâtı, tesis levazımı ve ders vesaiti hakkında geçen sene yapılan teftişat neticesinde verilen raporlarda malûmat mevcutsa müfettişin bu cihetlerle fazlâ meşgul dağınık ve tevakküflerinin tezahürü maddi cebbhede

vukubulaa tahavvüllerî tetkik ile iktifa eylemesi icap eder.

19 - Mekteplerin kayıt ve hesap muamelâtı esaslı teftişe tabi tutulacak, mevzuata muhalif cihetlerde müsamaha gösterilmeyecektir. Yalnız teferruatın madut meselelere müteallik hatâ ve kusurlar için mektep idarelerinin nazarı dikkati celp ve bunların tashihi için kendilerine muavenet edilmelidir.

20 - Mekteplerin terbiyevî ve tedrisî hayatları talimatname-nin 15 inci ve 16 inci maddelerine göre teftiş, bu maddelerde işaret edilen noktalar ayrı ayrı tetkik edilecek, raporlar bu noktalar hakkında esaslı malûmat ve vazih fikirleri ihtiva eyleyecektir.

21 - Mektep idarelerinin talimatnameler ve emirnamelerde tasrih edilen hususatta keyfî ve indî mülâhazalarla hareketleri tecviz edilemez. Binaenaleyh mekteplerde program, talimatname ve emirlere muğayir görülen noktalar tespit ve bu hususta mektep idarelerinin nazarı dikkatleri celbedilmeli ve ayrıca Vekâlete de malûmat verilmelidir.

22 - Tedrisatın programa uygun olarak cereyan edip etmediği; muallimlerin muhtelif sınıflardaki derslerine ait müfredatı bir tahsil senesinden bu derse isabet eden saatlere nasıl tevzi ettikleri tetkik edilmelidir.

23 - Bir muallimin yalnız bir dersinin teftişi kâfi değildir. Müfettişin muhtelif muhtelif sınıflarda aynı muallimin bir kaç dersine girmeli, ders verilirken - talebenin anlayup anlamadıklarını yoklamak maksadile de olsa - müdahale de bulunmamalıdır. Müfettiş, dersin sonuna kadar muallimi dinlemesi, şayet talebenin seviyesini bir yoklama ile anlamak ve ya bir anket yapmak arzusunda bulunuyorsa bunu muallime evvelden haber vermesi ve diğer bir gün ve ya saate bırakması muvafık olur.

Hangi daire evrakına cevap teşkil ettiğinin tasrihi rica olunur.

24 - Muallimi talebe nazarında küçük düşürecek, onun otoritesini ihlâl edecek her hangi bir hareketten müfettişin fevkalâde çekinmesi, meselâ derste görülecek bir hatayı bizzat tashihe kalkışmayarak yine muallim vasıtasile tashih ettirmesi elzemdir.

25 - Müfettişin bir muallimi diğer muallimlerin muvacehesinde tenkit etmesi doğru değildir. Tenkitler samimî hasbihaller şeklinde yapılmalı, muallimin cevapları hürmetle dinlenmelidir. Bir muallim irşatlara rağmen hatalı nokta nazarında ısrar edecek olursa bu cihet rapora yazılmalıdır.

26 - Müfettişlerin teftişlerini müteakip görecekları kusur ve noksanları madde madde olarak tahriren de alâkadarlara bildirmeleri ve alacakları cevapları raporlarına leffen Vekâlete göndermeleri muvafık olur.

27 - Müfettiş, mekteplerin muamelâtında derhal tashihi icap eden cihetler olduğu takdirde mektep idarelerini ikaz etmekle beraber mintaka maarif emininin de nazarı dikkatini celbetmelidir.

28 - Teftişatı müteakip maarif idarelerinin ve mekteplerin umumî vaziyetleri hakkında tanzim edilecek kısa muhtıranın mintaka eminliğine tevdi edilmesi faydalı olur. Bu suretle eminlerin daha büyük bir isabetle icraatta bulunmaları temin edilmiş ve bazı meselelerin daha seri olarak halli dairei imkâna girmiş olur.

29 - Raporlar gönderilen matbu varakalar üzerine yazılacak ve bunlar kâfi gelmediği takdirde her kısma aynı büyüklükte kâğıtlar ilâvesi suretile ikmâl edilecektir. Rapor muhteviyatı ile alâkadar vesikalar bir zarf derununda rapora raptedilmelidir.

30 - Raporların idare ve talim unsurlarına dair olan kısımları iki nusha olarak gönderilecektir. Bu nushalardan birisi tedrisat dairesince görüldükten sonra Zatişleri Müdürlüğüne tevdi ve oraca ait olduğu zatın dosyasına vaz'edilecektir.

31 - Vekâletle cereyan eden muhaberatın, rapor ve fezlekelerin evvelce gönderilen defterlere muntazaman kaydı; muharrerat, rapor ve fezleke müsveddelerinin numara tabtında ve dosya halinde itina ile muhafazası icap eder.

32 - Teftişat esnasında mekteplerin hepsini birden alakadar edecek mühim meselelere tesadüf edildiği takdirde bunlar hakkında ayrı birer raporla beyanı mütalaa edilmesi münasip olur.

Boğaziçi Üniversitesi
Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi
Kışisel Arşivlere İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tanıtı

Aziz Ogan Koleksiyonu

OGNIZM0100413